

לחדש את הישן ולקדש את החדש

...lechadésj et hajasjan oelekadésj et hechadasj...

...om het oude te vernieuwen en het vernieuwde te heiligen...

Rav Kook, de eerste opperrabbijn van Israel

HEBT U AL UW ABONNEMENT BEVESTIGD?!
KLIK ANDERS HIER EN DOE HET NU METEEN. Alvast bedankt.

Sjabbat 14 november 2009 / 27 chesjvan 5770
 Sidra Chajee Sara, Beresjiet [Genesis] 23:1-25:18
 (Tanach blz. 41-48)
 Haftara: Ruth 1:1-22
 (Tanach blz. 1561-1562)

Vertaling: Nico Vissel

Voor het origineel zie

www.limmud.org/publications/tasteoflimmud/5769/ChayeiSarah

CHAJEE SARA

Sara sterft 127 jaar oud en Avraham gaat op weg om een stuk land te kopen om haar te begraven. Abraham stuurt een hoofdbediende er op uit om een vrouw voor Jitschak te zoeken. Hij vindt Rivka. Op de leeftijd van 175 jaar sterft Avraham en hij wordt naast Sara begraven.

Chajee Sara – Richard Freund

Richard A. Freund is Directeur van en hoogleraar Joodse Geschiedenis aan het Maurice Greenberg Center for Judaic Studies aan de Universiteit van Hartford, Connecticut, V.S. Hij leidt zes universitaire archaeologische projecten in Israel, waaronder Bethsaida, Qumran, Grot van de Brieven, Natseret, Javne and Har Karkom. Ook geeft hij leiding aan een uitgraving in Spanje en onderzoek in het vernietigingskamp Sobibor.

Ik heb gewerkt op de bekendste begraafplaatsen en -grotten in Israel: Qumran en de Grot van de Brieven (beide bij de Dode Zee) en het boeit me hoeveel gewicht men in Israel hecht aan deze begraafplaatsen. Veel antieke graftombes werden bedevaartoornden gedurende de middeleeuwen (voor Joden, Christenen en Moslims) hoewel men wetenschappelijk gezien weinig weet van deze bedevaartplekken.

De graftombe van Machpela is een van de vele grotten nabij Hebron. De elite in het oude Israel werd als regel begraven in een grot. De gewoonte om de gewone man in de grond te begraven ('ter aarde bestellen') is vermoedelijk gelijktijdig ontwikkeld. In een familie-grot kon men 'tot zijn voorouders verzameld' worden.

Waarschijnlijk betekent die uitdrukking in die tijd, dat men alle botten van een familieclan in een enkele grot, in nissen (loculi) plaatste. Zo kon men honderden met elkaar verwante personen in een omschreven gebied met uitgehouwen grotten, lijkend op catacomben, plaatsen.

Men denkt dat de Machpela grot die in sidra Chajee Sara wordt genoemd (Beresjiet, hoofdstukken 23 t/m 25) wellicht een grote, dubbele grot was (de naam betekent in het Hebreeuws "dubbel") of een begraafplaats voor meerdere personen. De prijs die in Beresjiet genoemd wordt, "400 shekel", is een interessante som geld die ook in Mesopotamische teksten veelvuldig voorkomt. Maar het getal kan ook staan voor "veel", want de getallen 40 en veelvoud van 40 zijn belangrijke symbolische getallen in de gehele Tanach (denk bijvoorbeeld aan de Vloed, de Exodus, de Openbaring op de berg Sinai en zelfs de reis van Eliahoe). (*400 shekel is ongeveer 8 kg zilver, een zeer aanzienlijk bedrag. Vert.*)

De Machpela omvat tegenwoordig een middeleeuwse moskee, waarvoor een christelijke kerk (byzantijns, vierde eeuw) werd verbouwd. Deze was gebouwd bovenop de eigenlijke grotten. Nu is de vraag wie hier eigenlijk begraven ligt? Volgens de Joodse overlevering zijn dat: Avraham en Sara, Jitschak en Rivka, Jaäkov en Lea en Adam en Chava: Vier Echtparen. In Beresjiet wordt Hebron ook wel Kirjat Arba genoemd, de Plaats van de Vier.

De Tora geeft nadrukkelijk aan dat de geliefde vrouw van Jaäkov, Rachel, elders werd begraven, "aan de weg naar Bet Lechem", daar waar ze gestorven is. Ook daar is een bedevaartplek. Zilpa en Bilha, de andere moeders van de kinderen van Jaäkov zijn volgens de overlevering begraven nabij Tveria [Tiberias] waar ook een bedevaartsoord is.

Volgens sommige Joodse overleveringen zijn ook de andere zonen van Jaäkov, waaronder zelfs Joseef, wiens botten volgens de Tora tijdens de Uittocht werden megedragen, allen in de Machpelagrot begraven. Benjamin van Tudela -een reiziger uit de 12^e eeuw- vertelt dat de resten van vele Joden, soms van ver weg gebracht, nabij de Machpelagrot werden begraven. Begraven worden in de nabijheid van een belangrijk iemand werd een manier om te zorgen voor een vroege wederopstanding als de Masjiach [messias] komt. Op Har Tsion tegenover de Gouden Poort zijn in de middeleeuwen en de premoderne tijd velen met dezelfde gedachte (van vroege opstanding) begraven.

Een andere stem – Gary Webber

Waarom kiest Avraham juist zijn knecht Eliëzer uit om een vrouw te zoeken voor zijn geliefde zoon Jitschak? En waarom kiest Eliëzer een vrouw, die zelfs de kamelen drenkt als haar slechts om een slok water voor de mensen wordt gevraagd?

Eliëzer was een trouwe dienaar gedurende vele jaren, nog uit de tijd dat zijn meester Avram heette (Beresjiet 15:12). Hij begrijpt vast het belang dat Avraham en Sara hechten aan gastvrijheid voor de passant. In de sidra van vorige week wordt dit getoond aan de hand van het verhaal over drie mannen op doorreis, die in plaats van wat kliekjes een volledig feestmaal krijgen aangeboden. Dit is de oplossing!! Eliëzer weet wat de familie waardevol vindt en Avraham kan er op vertrouwen, dat hij een vrouw voor Jitschak zal vinden die deze familietraditie in ere zal houden. Iedere ouder wenst toch een partner voor zijn kinderen die hetzelfde zal doen!